Хәерле көннәр сезгә.

Зиһен һәм тел ачкычлары

Телимен һәммәгезгә!

[къ], [гъ] авазлары

Туган ягым кырларына
Калын итеп карлар яуган.
Кышның салкын айларында
Табигать йокыга калган.

1. Сыйфат фигыльләр нинди сүз төркеменә охшаган?
А) Сыйфат, исем.
Б) Фигыль, исем.
В) Фигыль, сыйфат.
2. Түбәндәге сыйфат фигыльләр нәрсәне ачыклыйлар?
Баручы кеше, килгән кунак.
А) Исем.
Б)Сыйфат.
В)Фигыль.
3.Сыйфат фигыль нинди сорауга җавап бирә?
А)Нишли?
Б)Кайсы?
В)Нинди?
4.Сыйфат фигыль нинди җөмлә кисәге булып килә?
А)Ия.
Б)Аергыч.
В)Тәмамлык.
5. Сыйфат фигыль нәрсәне белдерә?
А) Эш-хәлне белдерә.
Б) Предметның билгесен белдерә.
В) Эш-хәлне предметның билгесе итеп белдерә.

1. Сыйфат фигыльләр нинди сүз төркеменә охшаган?

А) Сыйфат, исем.

Б) Фигыль, исем.

В) **Фигыль, сыйфат**.

2. Түбәндәге сыйфат фигыльләр нәрсәне ачыклыйлар?

Баручы кеше, килгән кунак.

А) **Исем.**

Б)Сыйфат.

В)Фигыль.

3.Сыйфат фигыль нинди сорауга җавап бирә?

А)Нишли?

Б)Кайсы?

В)**Нинди**?

4.Сыйфат фигыль нинди җөмлә кисәге булып килә?

А)Ия.

Б)**Аергыч**.

В)Тәмамлык.

5. Сыйфат фигыль нәрсәне белдерә?

А) Эш-хәлне белдерә.

Б) Предметның билгесен белдерә.

В) **Эш-хәлне предметның билгесе итеп белдерә.**

Сыйфат фигыль

эш-хәлне, предметның билгесе итеп белдерә

сыйфат һәм фигыль сүз төркемнәренә охшаган

Сыйфат кебек

исемне ачыклап килә

нинди? соравына җавап бирә

җөмләдә аергыч була

Фигыль кебек

эш-хәлне белдерә

барлыкта, юклыкта килә

заман белән төрләнә

Дәреснең темасы:
Үткән заман сыйфат фигыль

Максат:
Үткән заман сыйфат фигыль буенча яңа белемнәр формалаштыру;
аның ясалышын күзәтеп, сөйләмдә дөрес куллану күнекмәләре булдыру;
алган белемнәрне биремнәр эшләүдә куллана белергә күнектерү;

Таңнан башланган кар туктамады, яуды да яуды. Җир йөзе йомшак кар белән капланды. Зур елгалар әллә кая төпкә, боз астына качтылар. Юллар, сукмаклар югалдылар. Өйләрнең, **абзарларның**, **ындырларга** тезелгән **кибәннәрнең** түбәләре – һәммәсе карга күмелделәр.

Сүзлек эше

Абзар - хлев, сто́йло
Ындыр - гумно́, зерноток
ындыр эше — рабо́та на гумне́, на току
Кибән - стог
печән кибәне — стог се́на

Таңнан башланган кар туктамады, яуды да яуды.

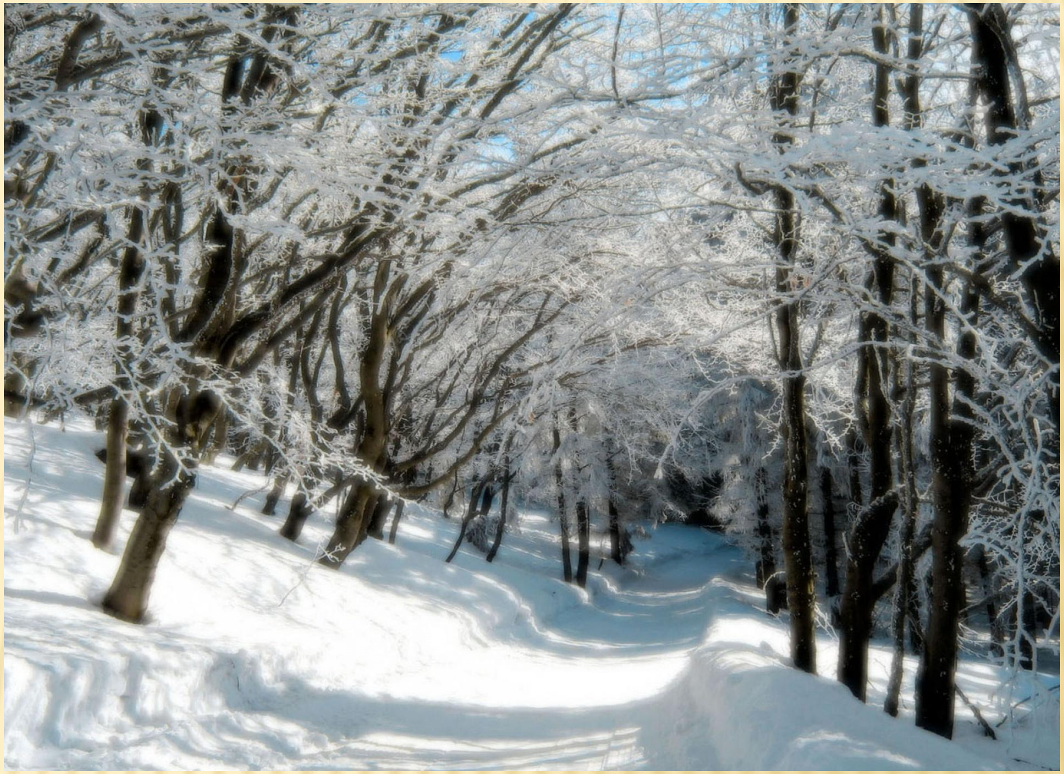

Җир йөзе йомшак кар белән капланды.

Зур елгалар әллә кая, төпкә, боз астына качтылар.

Юллар, сукмаклар югалдылар.

Өйләрнең, абзарларның, ындырларга тезелгән кибәннәрнең түбәләре – һәммәсе карга күмелделәр.

Юллар, сукмаклар **югалган.**

Югалган юллар, сукмаклар күренми.

Нишләгән?	**Нинди?**
юллар, сукмаклар **югалган**	**югалган** юллар, сукмаклар күренми
җөмләдә **хәбәр** була	җөмләдә **аергыч** була
үткән заман **хикәя фигыль**	үткән заман **сыйфат фигыль**

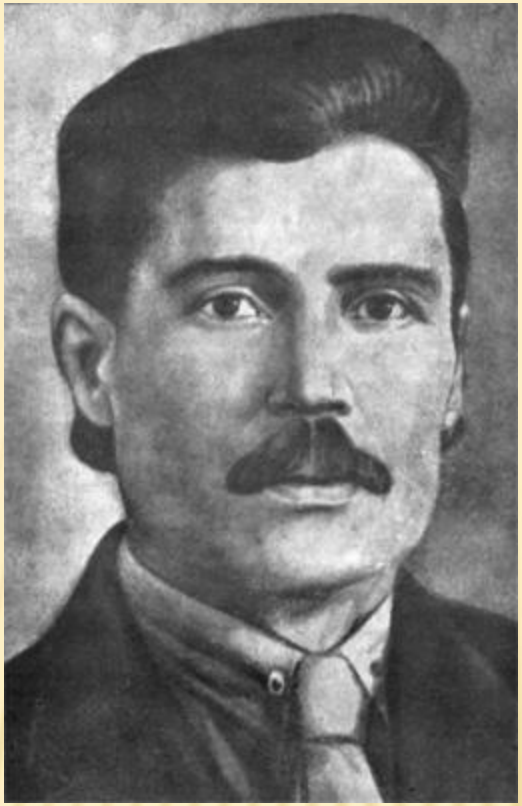

Галимҗан Ибраһимов

(1887-1938)

Сылтамалар

Татар электрон китапханәсе
http://kitap.net.ru/ibragimov.php

Татарстанның милли китапханәсе
http://kitaphane.tatarstan.ru/tat/ibr_book1.htm

Дөньяны күп күргән, күп елкы асраган картлар колыннның да, туганда башка төстәрәк булса да, әзрәк үскәч, алмачуарга әйләнәчәген алдан беләләр икән. **«Алмачуар»**

Бөек Башкортстан туфрагында, Агыйделнең киң болыннар, зур таулар арасыннан боргаланып-боргаланып аккан җирендә бер авыл бар... **«Кызыл чәчәкләр»**

Әмирхан Еники

(1909 – 2000)

Мирсәй Әмир

(1907 — 1980)

Нәкый Исәнбәт

(1899 - 1992)

Илдар Юзеев

(1933 – 2004)

Роберт Миңнуллин

1 август 1948 ел

Без яшәгән Башкортстан Республикасының тиздән 100 еллыгы була.

Аерылганны аю ашар,
бүленгәнне бүре ашар.

Ияреп килгән сүз төшеп калса, сыйфат фигыль исемләшә; килеш, сан белән төрләнә.

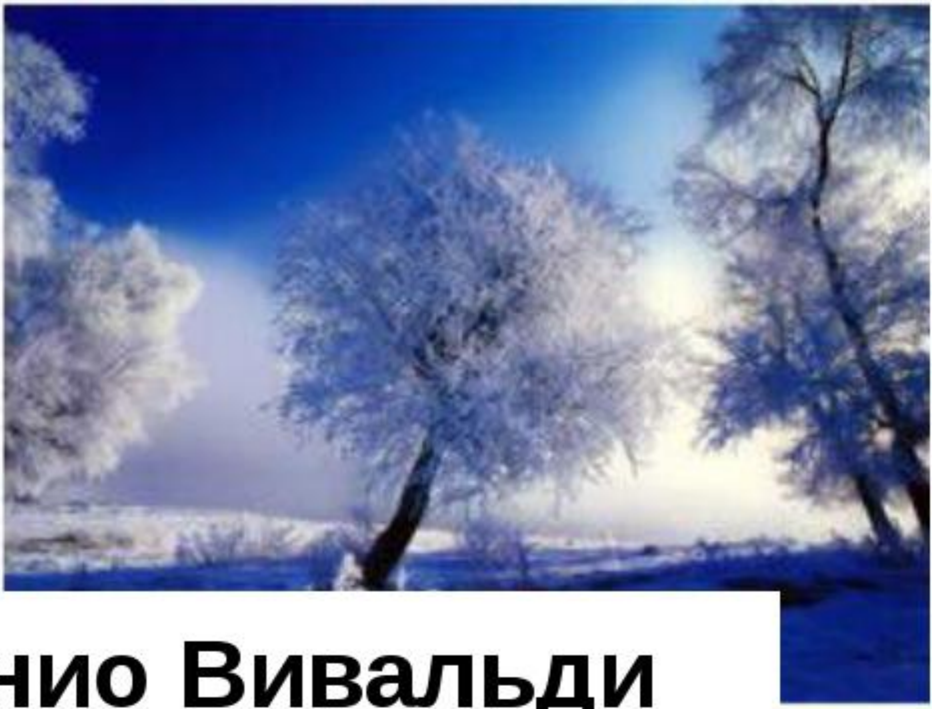

Антонио Вивальди
"Времена года"

П. И. Чайковский
«Времена года»

«Святки. Декабрь»

"Раз в крещенский
вечерок
Девушки гадали:
За ворота башмачок,
Сняв с ноги, бросали»

В.А. Жуковский

Саврасов А. К. Зимний пейзаж. 1873

Шишкин И. И. Зима 1890

Владимир Кочетков. Пришла зима

Өй эше:

1) 86нчы күнегү;
2) кыш турында сыйфат фигыльләр кергән сынамышлар язып килегез;
3) 93нче күнегүне эшләгез, сыйфат фигыльләр кулланып, картина буенча кечкенә күләмле инша языгыз.

1. Дәрестә нинди уку мәсьәләсе чиштек?
2. Ничек чиштек?
3. Нәрсәләр белдек ?

Дәрес өчен зур рәхмәт!
Уңышлар телим сезгә.
Сау булыгыз!